

პრობლემები და მეთოდურ-დიდაქტიკური რჩევები ლექსიკაზე
მუშაობისას გერმანული ენის გაკვეთილზე საქართველოში. საბაზო
საფეხურის მაგალითზე

გვანცა დემეტრაშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარმოდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე გერმანული ენის დიდაქტიკაში
მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის საბაზო და საშუალო საფეხურის
საგნის/საგნობრივი ჯგუფის მასწავლებელი (გერმანული ენის მასწავლებელი)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ეკატერინე შავერდაშვილი, პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2017

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ იგი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნაშრომს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

გვანცა დემეტრაშვილი

25.06.2017

Eidesstattliche Erklärung:

Hiermit erkläre ich, dass ich die vorliegende Arbeit selbstständig und nur unter Verwendung der angegebenen Hilfsmittel und Literatur angefertigt habe. Die eingereichte Arbeit ist nicht anderweitig als Masterarbeit verwendet worden oder in georgischer, deutscher oder einer anderen Sprache als Veröffentlichung erschienen.

Ort/Datum: Tiflis, 25.06.2017

Unterschrift: Gvantsa Demetrashvili

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომი წარმოადგენს ქ. თბილისის აკადემიკოს ილია ვეკუას სახელობის ფიზიკა-მათემატიკის 42-ე საჯარო სკოლაში ჩატარებული პრაქტიკის კვლევის ანგარიშს, რომლის მიზანია ლოკალური პრობლემის დიაგნოსტიკა და კვლევაზე დაყრდნობით მიღებული ცოდნის გამოყენებით არსებული პრობლემის გადაჭრა იყო.

საკითხის სიღრმისეული შესწავლისა და პრობლემის საფუძვლიანი ანალიზისთვის უპირატესობა მივანიჭე კვლევის შერეულ მეთოდოლოგიას: თვისებრივი მეთოდებიდან კვლევაში გაკვეთილზე დაკვირვება და მასწავლებელთან სიღრმისეული ინტერვიუ გამოვიყენე. ხოლო, რაოდენობრივი მეთოდებიდან კი - მოსწავლეთა პრე-/პოსტტესტი და ლექსიკაზე მუშაობის შეფასების რუბრიკა (ინტერვენციების შედეგების გასაზომად).

პრაქტიკული კვლევის ფარგლებში პრობლემის იდენტიფიცირებისა და დიაგნოსტიკის შედეგად, საკვლევ საკითხად შევარჩიეთ: პრობლემები და მათი გადაჭრის გზები ლექსიკურ ერთეულებზე მუშაობისას გერმანული ენის გაკვეთილზე საქართველოში და წამოვაყენე ჰიპოთეზა, რომ ლექსიკურ ერთეულებზე მუშაობისას ალტერნატიული საშუალებების, კერძოდ კი, ციფრული მედიების გამოყენება გააუმჯობესებს მოსწავლეებში უცხოური სიტყვების დასწავლის უნარს.

საბაზო საფეხურზე განხორციელებულმა პრაქტიკის კვლევამ ცხადყო, რომ სწავლის თანამედროვე საშუალებების გამოყენებით შესაძლებელია უცხოური ენის გაკვეთილზე ლექსიკურ ერთეულებზე მუშაობასთან დაკავშირებული პრობლემების მოგვარება.

საქართველოს სკოლებში უცხოური ენის გაკვეთილზე ლექსიკურ ერთეულებზე მუშაობასთან დაკავშირებული პრობლემების შესახებ ემპირიული მონაცემები და ამ მიმართულებით ჩატარებული კვლევის შედეგები ძალიან მცირეა. ამდენად, წარმოდგენილი კვლევა და ნაშრომში აღწერილი ის მეთოდურ-დიდაქტიკური მიდგომები, რომელთა გამოყენებაც ეფექტიანად მიმაჩნია ლექსიკაზე მუშაობასთან დაკავშირებული პრობლემების გადასაჭრელად უცხოური ენის გაკვეთილზე,

შეიძლება საინტერესო იყოს, როგორც შერჩეული სკოლისთვის, ისე საკითხით დაინტერესებული ნებისმიერი პირისათვის. პრობლემის კვლევისა და ინტერვენციების ანალიზის შედეგად შემუშავებული რეკომენდაციები, ვფიქრობ, შემდგომში გაუადვილებს გერმანული ენის მასწავლებლებს ლექსურ ერთეულებზე მუშობას და ხელს შეუწყობს მოსწავლეებში სიტყვების დასწავლის უნარის განვითარება-გაუმჯობესებას.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: ლექსიკა, ვარჯიში, მასწავლებელი, მოსწავლე, უცხოური ენის გაკვეთილი, ციფრული მედიები, კომპიუტერული პროგრამები, პრაქტიკული კვლევა, Bring App., Voki App.

Abstrakt

Diese Arbeit hat sich zur Aufgabe gestellt, sich mit den Wörtern deutscher Sprache, ihren Bedeutung und den Möglichkeiten ihrer Vermittlung, sowie ihrer Übung im Fremdsprachenunterricht zu beschäftigen.

Im vorliegenden Schreiben möchte ich deshalb zunächst veranschaulichen, wie Menschen Wörter lernen und im Gedächtnis speichern (Kap. 1.3). Dann die Wege aufzeigen, wie der Lehrer bei der Wortschatzvermittlung die sprachliche Komponente systematisch einbeziehen kann und wie die Lernenden mit Hilfe bestimmter Techniken und verschiedenen Lern Apps. (Voki App. und Bring! – Authentische mehrsprachige Einkaufs App.) befähigt werden, fremde Wörter selbstständig erarbeiten zu können bzw. effektiv zu üben (Kap. 1.4-1.15). Anschließend möchte ich auch die Situation des Deutschunterrichts in Georgien vorstellen und dies in einem Zusammenhang der Wortschatzarbeit zu analysieren (Kap. 2). Zur Analyse des Deutschunterrichts in Georgien wurde eine Aktionsforschung gemacht, die auf einer Verknüpfung verschiedener methodischer Schritte basierte (Kap. 3-5). An der Untersuchung waren Schülerinnen und Schüler beteiligt, die in der 42. Öffentliche Schule für Physik und Mathematik –Tiflis Deutsch als Fremdsprache im sekundären Bereich lernen. Auf der Grundlage der erhaltenen Ergebnisse wurden einige Vorschläge zur Wortschatzarbeit im Deutschunterricht erarbeitet (Kap. 6). Diese Vorschläge sind als allgemeine Orientierungshilfe für Lerner und Lehrer, die Wörter besser lernen, sowie lehren möchten.

Ich hoffe, dass das vorliegende Konzept des Wortschatzerwerbs einen Beitrag für die weitere Entwicklung der Wortschatzarbeit mit digitalen Medien leisten kann.

Schlüsselwörter: Wortschatz, Wortschatzarbeit, Wortschatzvermittlung, Lehrer/Lehrerin, Schüler/Schülerin, Fremdsprachenunterricht, digitale Medien, Aktionsforschung, Bring App., Voki App.

მადლობა

უპირველეს ყოვლისა, უღრმესი მადლობა მინდა ვუთხრა და უდიდესი პატივისცემა გამოვხატო ჩემი სამეცნიერო ხელმძღვანელის, პროფესორის, ფილოსოფიურ მეცნიერებათა დოქტორის, ქალბატონი ეკატერინე შავერდაშვილის მიმართ, რომელმაც ყველაზე დიდი წვლილი შეიტანა, ჩემი, როგორც გერმანული ენის დიდაქტიკოსის ჩამოყალიბებაში და რომელმაც ფასადაუდებელი სამსახური გამიწია წარმოდგენილ ნაშრომზე მუშაობისას. გამორჩეული მადლობა მას ჩემთვის დახარჯული ენერჯის, დროისა და იმ რჩევებისათვის, რომლებიც მუდამ მეხმარებოდნენ სწავლისა და მუშაობის ყველა ეტაპზე.

დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის და ფრიდრიხ შილერის უნივერსიტეტის (გერმანია) პროფესორ-მასწავლებლებს, ქალბატონ დარეჯან (ჯანა) კახიანსა და მარინე ჯაფარიძეს, ქალბატონ ნანა ცარციძესა და სოფიკო ლობჯანიძეს, ქალბატონ ნინო წულაიასა და ნატალია ინგოროყვას, ქალბატონ ქრისტინა კუნს, ქალბატონ ბეატე ლექსსა და რეგინა ვერნერს, რომლებმაც არ დაიშურეს ჩემთვის თავიანთი დიდი მეცნიერული ცოდნის გაზიარება.

განსაკუთრებული მადლიერებით მინდა მოვიხსენიო აგრეთვე იენის, ფრიდრიხ შილერის უნივერსიტეტის (გერმანია) მაგისტრი, ქალბატონი რიტა ფონ ეგგელინგი და იენის ფრიდრიხ შილერის უნივერსიტეტის (გერმანია) დოქტორი, ბატონი პატრიკ გრომესი, რომელთა სალექციო კურსებმა სიღრმისეული ცოდნა მომცა უცხოური ენის გაკვეთილზე მულტიმედიური საშუალებების გონივრულად გამოყენებისა და გერმანული ენის ფსიქოლინგვისტური საფუძვლების შესახებ.

მადლიერებას გამოვხატავ ასევე ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორების, ქალბატონ თამარ ბრეგვაძისა და ნათია ანდლულაძის მიმართ, რომელთა სემინარებზე მიღებული ცოდნა დამეხმარა პრაქტიკული კვლევის დაგეგმვასა და განხორციელებაში.

ჩემი გულწრფელი მადლობა ქ. თბილისის აკადემიკოს ილია ვეკუას სახელობის ფიზიკა-მათემატიკის 42-ე საჯარო სკოლას, რომელმაც მაქსიმალურად შემიწყო ხელი და შემიქმნა ყველა პირობა წარმოდგენილი კვლევის ჩასატარებლად.

გულთბილი მადლობა მინდა ვუთხრა ქ. თბილისის აკადემიკოს ილია ვეკუას სახელობის ფიზიკა-მათემატიკის 42-ე საჯარო სკოლის გერმანული ენის მასწავლებელს, ქალბატონ მათა გოგიაშვილს და მოსწავლეებს, რომლებიც დიდი ინტერესითა და ენთუზიაზმით ჩაერთვნენ კვლევის პროცესში.

და ბოლოს, უდიდესი მადლობა მინდა გადავუხადო ჩემს მშობლებს, თამარ (ნანა) გელაძესა და ზაქრო დემეტრაშვილს იმ სულიერი და ემოციური თანადგომისთვის, რაც მათ წარმოდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის შესრულების დროს გამიწიეს.

Danksagung

An dieser Stelle möchte ich mich bei all denjenigen bedanken, die mich während der Anfertigung dieser Masterarbeit unterstützt und motiviert haben.

Zuerst gebührt mein Dank Frau Prof. Dr. Ekaterine Schaverdaschvili, die meine Masterarbeit wissenschaftlich betreut und begutachtet hat. Sie hat mich in meiner Arbeit immer bestärkt und dazu gebracht, über meine Grenzen hinaus zu denken. Mein besonderer Dank für ihre Zeit und Geduld, für ihre Mühe und den starken emotionalen Rückhalt über die Dauer meines gesamten Studiums.

Des Weiteren möchte ich mich ganz herzlich bei allen Dozenten und Mitarbeiter der Ilia staatliche Universität in Tiflis und der Friedrich-Schiller-Universität in Jena bedanken, die mich richtungsweisend und mit viel Engagement während meines Masterstudiums begleitet haben. Namentlich erwähnt seien hier sowohl Frau Prof. Darejan (Jana) Kakhiani und Frau Prof. Marine Japaridze, Frau Prof. Nana Tsartsidze und Frau Prof. Sopiko Lobjanidze, Deutschlektorin Frau Nino Tsulaia und Frau Dr. Natalia Ingorokva an der Ilia staatliche Universität-Tiflis, als auch die Dozenten der Friedrich-Schiller-Universität, Jena, Frau. Prof. Dr. phil. Christina Kuhn, Frau M.A. Beate Lex und Frau Dipl.-Germ. Regina Werner.

Mein besonderer Dank geht auch an Herrn Dr. phil. Patrick Grommes (Friedrich-Schiller-Universität Jena) und Frau M.A. Rita von Eggeling (Friedrich-Schiller-Universität Jena), ohne die diese Arbeit nicht hätte entstehen können. Vielen Dank für die zahlreichen interessanten Debatten und Ideen in Seminaren, die maßgeblich dazu beigetragen haben, dass diese Masterarbeit in dieser Form vorliegt.

Ohne die große Teilnahme der Dozenten der Ilia staatliche Universität-Tiflis hätte ich meine Studie nicht realisieren können. An dieser Stelle danken möchte ich Frau Prof. Tamar Bregvadze und Frau Prof. Natia Andguladze. Mein Dank gilt ihrer Informationsbereitschaft und ihren interessanten Beiträgen und Antworten auf meine Fragen.

Mein herzliches „Dankeschön!“ geht an der 42. Öffentliche Schule für Physik und Mathematik -Tiflis, die mir immer mit Interesse und Hilfsbereitschaft zur Seite stand. Ein besonderer Dank

gilt in diesem Zusammenhang der Deutschlehrerin, Frau Maia Gogiaschvili, die es mir ermöglicht hat, meine Forschung in ihren Unterrichten durchzuführen.

Darüber hinaus möchte ich mich auch bei Schülerinnen und Schüler bedanken, die sich bereit erklärt haben, an meiner Umfrage teilzunehmen. Vielen Dank, dass sie mir die Möglichkeit gegeben haben, bei ihnen zu forschen und zu arbeiten.

Nicht zuletzt geht mein größter Dank an meinen Eltern, Frau Tamar (Nana) Geladze und Herrn Sakro Demetrashvili, die während dieser Zeit an mich geglaubt und mich immer liebevoll unterstützt haben. Vielen Dank für die persönlichen und geistigen Bemühungen sowie Euren motivierenden Beistand während meines gesamten Masterstudiums.